

„Viața... o comedie“, prelucrare de Al. Popovici după Vasile Alecsandri, pe scena Teatrului „Ion Vasilescu“.

Școala lui

Noi, ieșenii, poate mai mult ca alții am crescut în tradiția teatrului lui Alecsandri. Vedeam în fiecare an: *Baba Hircă*, *Coana Chirița*. Ba și de mai multe ori pe an, pentru că, periodic, Teatrul Național se deschidea cu *Despot-vodă* și programa, de multe ori peste an, interludii cu *Barbu lăutarul*, cântat de Costică Sava.

Poate, tocmai de aceea ne apropiem totdeauna de teatrul lui Alecsandri, nu numai cu o firească emoție, dar și cu sentimentul că răsfoim un album de familie. Visam un spectacol cu specific românesc, nu o comedie dell'arte, nu cu un Goldoni îmbrăcat în itari, ci o reconstituire de epocă, de pildă, un iarmaroc românesc. Am gândit să alătur, într-un asemenea cadru, cânticelele: *Hainanaua*, *Covrigarul*, *Mama Anghelușa* etc. etc., învăluind simbul poveștii din *Sinziana* și *Pepelea*. Așa s-a născut *Viața... o comedie*.

Alecsandri! După 150 de ani... poetul-dramaturg e la fel de tânăr.

Pe lângă atâtea și atâtea incontestabile merite, „regele poeziei — veșnic tânăr și ferice“, mai are încă unul! Cu *Piatra din casă*, *Cinel-Cinel* și cu — jos pălăria! — *Coana Chirița*, Alecsandri a îmbinat teatrul de proză cu muzica, într-un stil cu totul și cu totul personal, într-o fuziune care a păstrat specificul creației populare românești, altoită pe tulpina vodevilului. Rezultatul e încântător.

Din opera lui Alecsandri m-am apropiat mai des de *Sinziana* și *Pepelea* (cu *Coana Chirița* aveam legături vechi, consfințite de la Iași, prin starostia lui Miluță Gheorghiu). *Sinziana* și *Pepelea* e și feerie și vodevil și pamflet politic și farsă și operetă și... revistă.

Pentru că nu am făcut un text, ci un pre-text... Am unit momente, cîntecele, scene și

Stela Popescu (Luluța) și Flaviu Constantinescu (Guliță) în „Chirița în Iași“ de Vasile Alecsandri, la Teatrul Dramatic din Brașov.

Alecsandri

fragmente din peste o duzină de piese, le-am mozaicat, le-am cimentat cu notele lui Deda, care a ascultat cu pioșenie vechile melodii ale lui Flechtenmacher (și el inventator: a inventat „slagărul” în România!). Ca un respectuos restaurator de tablouri, am suflat puțin colb de pe un colț, am lipit unde lipsea ceva, cu dragoste și admirație.

Rezultatul: căutarea unui spectacol dorit a fi „un Alecsandri” al anului 1971. Spectacol total? În măsura în care muzica, textul dramatic, solicită toate calitățile unui interpret.

Dar, teatrul lui Alecsandri e necruțător. Solicită intens fantezia, gîndirea scenică. Ai de luptat cu imagini ilustre (vezi corespondența totală Coana Chirița = Mîluță Gheorghiu), cu prototipuri intrate în istoria teatrului, cu modele de mare montare, fantezie și spectaculozitate.

Nu de dragul „formulei” sau a „neobișnuitului”, nu pentru „originalitate” cu orice

sau „șoc” exterior, ne-am propus să găsim cea mai adecvată expresie scenică a textului; adică sudarea funcțională a elementelor de proză, cîntec, dans și decor (pentru că și decorul „joacă”!).

Nu e ușor să străbați, împreună cu un grup de actori de proză, itinerariul spectacolului trecînd prin cuplete, romane, monoloage muzicale și dansuri. Soluția autoparodiei feeriei ni s-a părut calea cea mai facilă. Tinerețea teatrală a lui Alecsandri trebuie abordată cu o credință limpede, cu un sentiment contemporan. În acest fel, am gîdit să ne întîlnim cu vechiul și totodată cu noul Alecsandri. Alecsandri e același, spectatorii lui sînt alții. Împreună cu actorii ne-am străduit să facem această dublă operație: să ne aflăm pe scenă și să ne privim în același timp din stal, sau de la balcon. Tinerețea teatrului lui Alecsandri și-a dovedit vitalitatea. Ea se explică prin forța me-

sajului său artistic, prin tematica operei sale din care nu lipsește niciunul din evenimentele de seamă ale epocii sale: de la ideea de libertate a omului la visul unirii, de la combaterea cosmopolitismului la **elogiul** adus limbii române, frumuseților patriei. De aceea este Alecsandri un mare poet național și popular. Și tot de aceea i-am solicitat un „interviu postum“.

— *Ce părere aveți, maestre Alecsandri, despre teatrul nostru?*

— „Teatrul românesc merită toată încurajarea, atât ca instituție națională, cât și, mai ales, ca școală morală... Menirea sa este de a lăsa în relele obiceiuri care fac pată în societate și de a pune în iveală faptele strălucite a istoriei patriei și simțirile cele mai nobile ale omenirii“...

— *Care este scopul teatrului de azi?*

— „Care este scopul nostru când scriem? A răspândi ideii într-un cerc cât se poate de larg, și dacă ideile noastre le încercăm într-un limbajiu priceput numai de câțiva inși, scopul e pierdut. Eu voiesc să fiu priceput de plugarimea de la țară, de meseriașul și de neguțătorul de la oraș, tot așa de bine ca și de literații cei mai pricepuți. Și când aș ști să scriu numai pentru câțiva literați, n-aș scrie de fel...“

— *Și care e răsplata pe care o așteptați?*

— „Cel mai frumos titlu de glorie la care trebuie să rîvnescă un poet este acela de poet național și popular“...

A. P.

ALECSANDRI LA TELEVIZIUNE

Analizat, discutat, omagiat, poetul Vasile Alecsandri s-a bucurat de înalta prețuire a țării întregi.

Prin cea mai răspândită și difuzată dintre arte, televiziunea, poetul s-a întâlnit cu un număr de spectatori pe măsura și capacitatea popularei sale opere.

Întrare în tradiția orală, cunoscute, recitate, cîntate, înscenate, gîndurile-slovă ale scriitorului sînt un bun al întregului popor, fapt demonstrat cu prisosință de recitalul organizat de Comitetul de Radio-difuziune și Televiziune în colaborare cu Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă, cu un titlu atît de elocvent: „Poetul care cîntă a Patriei mărire“.

Astfel, pe ecranul televizoarelor a apărut oglindită o operă, o viață, o cauză politică în ceea ce are ea mai semnificativ: dragostea de Patrie, caracter popular, slăvirea limbii române, cultivarea inspirației populare. E lesne, deci, de înțeles de ce momentul în care s-a intonat „Hora Unirii“ a înfățișat pe cei de pe scenă cîntînd la unison cu cei din sală.

Spectacolul televizat a lărgit cadrul scenic cu imagini filmate, scene din natură, documente de arhivă, imagini ale poetu-

lui, ecoul operei sale în contemporaneitate, ceea ce l-a ancorat mai direct în specificul genului. Recitalul realizat în direcția de scenă a unui încercat regizor al radioului, Paul Stratilat, a reunit actori recitatori din toate generațiile, care și-au adus astfel un sincer și entuziast omagiu. Să îi amintim aici pe artiștii poporului Costache Antoniu și George Calboreanu, pe Dina Cocea, Gh. Ionescu-Gion, Ion Manta, Silvia Popovici, Elena Sereda, Simona Bondoc, Dan Nasta, Emanoil Petruș, Emil Liptac, Mihai Dogaru, Magda Popovici. Violeta Andrei, alături de un virtuoz al arcușului ca Ion Voicu sau de o cîntăreață ca Magda Ianculescu. Sonoritățile orchestrei Radiodifuziunii, armoniile „Madrigalului“, corul „Rapsodia“ au colaborat întru cîntirea poetului și sublinierea mesajului său spre viitorime.

Spectacolul, rod al unor mari dar bogate strădanii, privit de milioane de telespectatori, pledează pentru repetarea unor asemenea manifestări, al căror mesaj patriotic-educativ le subliniază accesibilitatea și utilitatea.